

Népfrejtanácskozás

Tegnap, csütörtökön, elnöki, titkári értekezletet tartottak a Hazafias Népfrejt városi bizottságán. A tanácskozáson elsőként **Török József**, az MSZMP Szeged városi bizottságának első titkára adott tájékoztatást az 1980. évi városi pártértekezlet határozatainak végrehajtásáról.

A továbbiakban beszélt az MSZMP KB 1983. április 12—13-i határozatában megjelölt soron levő feladatokról. Második napirendként **Kulcsárné dr. Kiss Piroška**, a népfrejt városi bizottságának titkára ismertette az elkövetkezendő időszak időszervi mozgalmi feladatait.

Dr. Dobi Ferenc Szegeden

A MEDOSZ főtitkára és a szegedi 5. számú választókerület országgyűlési képviselője, **Dr. Dobi Ferenc** Szegedre látogatott. Tegnap, csütörtökön délelőtt fogadta **Papp Gyula**, a városi tanács elnöke, majd ezt követően a főtitkár a szeged-mihályteleki Új Élet Tsz zárszámadó közgyűlésén vett részt. Délután a kialakítás alatt

álló szabadidő-parkot tekintette meg a Sancer-tavaknál, majd a 600-as számú Móra Ferenc Ipari Szakmunkásképző Intézetben tartott képviselői beszámolót. Ezután találkozón vett részt a választókerületben működő területi pártalap-szervezetek titkáiraival, a népfrejt bizottságok elnökeivel és a tanácsokkal.

Életmentők kitüntetése

A Miniszttertanács életmentésért, önfeláldozó magatartásuk elismeréséül **Életmentő Emlékérmel** adományozott **Béres Mária** gyomaendrői lakosnak, a JATE ötödéves bölcsész-hallgatójának és **Bognár Ferencnek**, a soproni Berzsenyi Dániel Gimnázium tanárának. A kitüntetést tegnap, csütörtökön délután **Dr. Petrik István**, a megyei tanács elnökének általános helyettese adta át.

A fiatalok április 7-én közösen, életük kockáztatásával, kimentették az erősen áradó Tiszából, a véletlenül vízbe esett idős szegedi embert, **Gedő Józsefet**. Sikeres elsősegélynyújtásban részesítették és értesítették az orvosi ügyeletet a balesetről.

Jutalmazások évadján

Közeledik a tanév vége. Diákok hamarosan bizonyítványval térnek haza az iskolából. Hány szülő törli most a fejét, hogy mivel jutalmazza meg a gyerek teljesítményét? Újabban az ajándékozási szokások skálája szinte napról-napra szélesedik, a családok anyagi helyzetétől vagy hobbitól függően. Van, aki beéri néhány forintos könyvvel, játékkal, ruhadarabbal, esetleg kerékpárral, mások nem adják alább a több ezer forintos ajándéknál. Magnó, ékszer, külföldi társasutazás, ezek ma a slágerek. Bármennyire hihetetlen, néhol még ez sem elég: az agyonistápolt ifjú sikeres érettségijének prémiuma motorke-rek-pár vagy autó.

Örülünk, vagy mérgelődünk az új szokások láttán? Annak, hogy a kisebb jövedelmű családokban is futja ajándékra, csak örülhetünk, de az elvtelen, nagyzoló elismerésnek semmiképpen sem. A súlyos ezrekbe kerülő jutalmakkal szemben az a fő kifogás, hogy nem állnak arányban a teljesítménnyel, ezért aztán előbb-utóbb a fiatal személyiségének eltorzulásához vezetnek.

A jutalmazás a hasznos társadalmi tevékenység — így a tanulás — elismerésének eszköze, amely erkölcsi és anyagi értékelés formájában egyaránt kifejeződik. Nem árt hangsúlyozni, hogy csak hosszabb ideig tanúsított jó magatartásért, szorgalmas tanulásért, a közösségért, például a családért végzett odaadó munkáért szabad jutalomban részesíteni a gyerekeket.

Aki minden jó iskolai osztályzatért vagy apró-cseprő otthoni szolgálatért jutalmat tűz ki, netán rendszeresen „fizet” a gyerekeknek, az tulajdonképpen a puszta köteleltetésért nyújt ellenszolgáltatást. Azért nagy hiba ez, mert a jutalmazás a helyes cselekvés hajtóereje, és ha nem így alkalmazzuk, akkor a tevékenység céljává válik, s ennek káros következményei lehetnek a fiatal jellemének alakulásában: önző, számító, követelőző, állandóan elégedetlen, közösségtelen ember válhat belőle. Olyan felnőtt, akinek majd a munka nem szerez örömet, és a kötelesség teljesítése nem nyújt erkölcsi kielégülést.

Mindennapos panasz, hogy mostanában nincs olyan ösztönző hatása a jutalmazásnak — sem otthon, sem az iskolában — mint két-három évtizeddel korábban.

Mossunk vagy mosassunk?

Útkeresőben a Patyolat

A 40 év körüli háziasszonyok serege még gyermekként tanulta volt a mosodák létrejöttének, első, ügyetlen szarnypróbálgatásainak, későbbi tündöklésüknek. Emlékszünk, amint anyáinkat agító újságírók sora igyekezett meggyőzni arról, milyen hasznos segítőtje a dolgozó nőnek ez a szolgáltatás. Hűzództak, idegenkedtek is eleinte attól, hogy a család ágyneműjét a „közönségben” mossák, kérték hát magukat, míg nem mégis beadták a derekukat: csak könnyebb fizetni azt a néhány forintot a fertőtlenített, ropogósra keményített, vasalt ágyneműért, mint teknő, kád és vasalódeszka fölött görnyedni munka után.

S a lassan megszerzett hívek tábora akkor sem csökkent, amikor a mosógéppel, centrifugával, majd automata masinával is gazdagodtak a háztartások. Szidtuk is a vállalatitá duzzadt Patyolatot, eléclódtünk is rajta, de egyre kevésbé tudtuk elképzelni nélküle az életünket. Olyannyira, hogy amikor igények és lehetőségek végre egymásra találtak, megszűnt téma lenni, észrevétlenül tette dolgát — megelégedésünkre.

És most, a csúcs után elbizonytalanodva tekintget az előtte álló hullámvölgybe a Szegedi Patyolat Vállalat is, minden erejét latba vetve: a fényes tündöklést nehogy csúfos bukás kövesse. Hogy a hegycsúcs közelében valahogy megálljon, ahhoz külső segítségre is szükség van. Annál is inkább, mert súlyosbodó országnyi gazdasági gondjaink közepette sem tudják nélkülözni a dolgozó nők a mosás, tisztítás terén végzett felbecsülhetetlen szolgálatát.

Bullás József, a vállalat főmőrnőke elmondta, jelenlegi gondjaink egy része éppen a korábbi erőteljes fejlesztésekből adódik. Az elmúlt két ötéves terv ideje alatt óriási beruházással felépült a minden igényt kielégítő „gyár”, nagy teljesítményű, drága gépekkel. Addig nem is voltak nehézségeik, amíg az alacsony árat államj dotációval pótolták. Csak hogy 1981-től 13 százalékkal csökkent a lakossági mosás állami támogatása, ugyanakkor jelentősen növekedtek az üzemelés költségei, az akkori szerény áremelés ellenére rendkívül kevés a vállalat bevétele. Munkaerőgondjaik is vannak: olyan alacsony béreket tud kínálni a vállalat, hogy aki csak teheti — szellemi vagy fizikai dolgozó — más lehetőség után néz. Másfel-

őve például nem tudják az energetikus munkakört betölteni, s noha 240 emberre lenne szüksége a Patyolatnak, állandóan 25—30-cal kevesebbel próbálják „álni a sarat”.

Hogy ez sikerül-e? Sajnos, legtöbbször csúsznak a határidővel. Az ötnapos munkahétre való átlérés után tavaly, a nyári csúcsidőben kénytelenek voltak korlátozni a nyitvatartást, és alkalmazottakat, vidékről „berendelt” munkaerőket állítottak munkába — túlórában, igénybe véve 21, úgynevezett szabad szombatot is. **Az eredmény öhatatlanul minőségromlás.** Tavaly 90 reklámoldalevet iktattak, 54 panaszkönyvi bejegyzést tartottak nyilván, s 59 esetben több mint 85 ezer forint kártérítést fizettek ki. Így érthető, hogy a tavalyra tervezett 4,2 százalékos árbevétel-növekedés helyett csak 3,7 százalékos érték el. Ebben része volt annak is, hogy az idegenforgalom csökkenése, valamint a közületi mosás ár-emelése miatt csökkent az intézmények mosatási igénye, míg a lakosság még a megszokott mennyiségű ruháneműt vitte mosdába. Az ide, eddigi tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy noha a lakossági árak jelenleg nem mozdultak, a mosatási kedv — az élet egyéb területén jelentkező anyagi megfontolások miatt — alábbhagyott. De úgy tűnik, a tisztítást is inkább elvégzik otthon a háziasszonyok, vagy egyszerűen lemondanak róla.

Örömmel újságoltuk még 1980-ban, hogy elindult az első Ikarus busz, amely 29 megynkbeli községet is bekapcsol a Patyolat szolgáltatási körébe. Tavaly januárban másik autóbust is vásároltak, így a felvevőhelyek száma 54-re emelkedett. Szeged peremkerületei és a községek lakói — Csenge kivételével — igénybe vehették a Patyolat munkáját. Csak hogy távoliak ezek a helységek alacsony lélekszámúak, magas a járatok üzemeltetési költsége: ez a körrendszer is veszteséggel zárta az évet. Áremelésről nem lehetett szó, a hasznos ötlet megfogásáról szintén nem: maradt megoldásként a járatritkítás. Erthető, hogy Kiszombor, Apátfalva, Székkutas, Nagymágoos lakói kifogásolták a Patyolat kéthetenkénti ritkult látogatásait.

A Patyolat talpon akar maradni, minden tőle telhetőt megtesz az idén is ennek érdekében. Kénytelen volt a kevésbé népszerű — és kétélű — megoldáshoz nyúlni:

januártól emelte ismét a közületi mosatás árát, 14 százalékkal. Felő, hogy ez tovább csökkent az igényeket — és a bevételt is. Az idén nem tervezik a lakossági szolgáltatás díjának emelését. Céltul tűzték ki a minőség javítását, úgy tűnik, hogy eddig látványos eredményt nem tudtak elérni. A munkaerőgondok enyhítésére 7 tagú vállalati munkaközösséget hoztak létre, amely a gépi kalanderezt végzi, az összes feszítőség oldására azonban önmagában nem képes.

Hosszas huzavona után végre átköltözik a Lenin körüti szalon üzlete a Püspök utcába, így az egész főlshabadult területet birtookolhatja a vegytisztító részleg, melynek felújítását folyamatosan végzik. **Tervezik**, hogy az Északi városrészben, a Csongrádi sugárúton is nyitnak egy új, korszerű mosó-vegytisztító szakszert.

Így vergődik tehát a Patyolat a gazdasági élet hullámveréséi közepette, keresve a fennmaradás lehetőségeit. Mi, háziasszonyok, csak drukkolni tudunk: bár életképesen kerülne ki ebből a hullámvölgyből a vállalat, úgy, hogy szolgáltatásait ezután is meg tudjuk azért fizetni. Hogy ezután is mosathassunk, ha mosásra időnkéből, erőnkéből már nem futja.

Chikán Ágnes

Együtt — színházkultúráért

A színház és a TESZÖV szerződése

A cél: fejleszteni, szervezett keretek között az eddigénél magasabb szintre emelni a termelőszövetkezeti dolgozók színházi kultúráját, továbbá erősíteni színház és közönség kapcsolatait. Elsősorban ezen elvek jegyében kötött szocialista együttműködési szerződést a Szegedi Nemzeti Színház és a Csongrád megyei Mezőgazdasági Szövetkezetek Szövetsége tegnap, csütörtökön a TESZÖV-székházban. A megállapodást a színház részéről **Nagy László** igazgató, a TESZÖV képviselőjében **Haskó Pál** titkár írta alá. Az eseményen jelen volt **Dr. Koncz János**, a megyei pártbizottság titkára, **Dr. Müller Józsefné**, a megyei tanács vb művelődésügyi osztályának vezetője és

Bányainé dr. Birkás Mária, a városi tanács elnökhelyettese.

Az együttműködési szerződés értelmében a színház öt előadásból — **Fekete Péter, Fejek Ferdinándnak, A seviliai borbély, Bal a Savoyban, Charlie néne** — álló bérletsorozatot indít az 1983-84-es évadban. **Buzakalasz** néven a térszolgálatoknak, továbbá vállalja, hogy művészei rendszeresen fellépnek a termelőszövetkezetek különböző politikai és társadalmi ünnepségein. A TESZÖV, mintegy viszonzásképpen művészeti díjat alapít, amelyet ezután minden évad végén a termelőszövetkezeti dolgozók körében kiemelkedő művészi munkát végzett színészek kapnak meg.

volt; hasonlóképpen a büntetésnek is elernyedt a vizsatarató ereje. Nos, a hanyatlás azért is következhetett be, mert sokan rá se hederítenek a nevelés néhány sarkalatos igazságára.

Aki például ma szigorral beszél a nevelésben, az gyakran egyedül marad a véleményével, lehurrogják, ezért aztán a büntetés szó már-már tabu-témának számít a közvélemény jelentős részében. Egyfajta liberalizmus veszélye kísért napjainkban. Nem kevesen vélekednek úgy, főleg a felületes, át nem gondolt lélektani dolgozatok elolvasása után, hogy a büntetés igen kivételes nevelési módszer, és nem is egyeztethető össze a szocialista pedagógia humanista álláspontjával. Az a jó szülő, a jó pedagógus — hangoztatják —, aki a büntetést nem tartja egyenrangú módszernek a jutalmazással, ezért el is kerül, ha csak lehet.

Pedig hát a büntetés és a jutalmazás a pedagógia és a lélektan igazi bűvárai szerint közös forrásból származik, éppen ezért a büntetés nemcsak megengedhető, hanem, ha szükséges, akkor alkal-

mazandó is. Így vélekedett erről **Makarenko** is, pedig ő a büntetést korántsem tartotta áldásnak, de félreérthetetlenül hangsúlyozta, hogy sem szülőnek, sem pedagógusnak nem áll jogában nem büntetni ott, ahol erre szükség van.

Ha a büntetés nevelő célzatú, ha a rend helyreállítását, a személyiség görbületeinek kiegyenesítését veszi célba, akkor bizony egyetérthetünk vele. Természetesen nem lehet megalázó, vagy megtorló lépés, a testi fenyegetés pedig semmilyen körülmények között sem fordulhat elő.

Családra és iskolára egyaránt vonatkozó tétel a pedagógiának, hogy a nevelési sikerek apró kövekből épülnek fel. A gyerekekkel nemcsak az ünnepnapokon, egész éven át kell törődni, következetesen, nagy türelemmel és szeretettel bánni velük. Ertelmes, szép célokot kell eléjük kitűzni, nem prémiumot. Mert a gyermeknevelés nem egyszerű üzleti akció, amikor is — mondjuk — a pénzért árucikket adnak cserébe.

P. Kovács Imre

Boldizsár mester albuma

Nagybánya látkepe (1918)

Boldizsár István a hűség festője. Hűséges elsősorban a kimeríthetetlen szépségű piktúránk állócsillagához, a nagybányai iskolához köti, amelynek 1918-tól — **Lyka Károly** ajánlására — növendéke, később festője, majd mestere is volt **Thorma János** tanársegédéeként. Képzőművészeti irodalmunkban

végül az utóbbi húsz évben a kimeríthetetlen szépségű alföld képes krónikása. **Tornyai és Endre Béla** a vegtelen vásárhelyi határt, **Kosztia a szentesi tanyavilágot**, **Boldizsár** az elmúlt évtizedben főleg minszenti hangulatokat emelt be a magyar tájfestészet panteonjába.

lassan közhelyszámba megy **Boldizsárt** úgy emlegetni, mint az utolsó nagybányait. Nem a szó fizikai értelmében, hiszen a legendás művésztelép Romániához kerülése után is működött, és a második világháború előestéjéig százával bocsátotta útjukra a művészjelölteket. **Boldizsár** azért utolsó mohikánja **Nagybányának**, mert **Hollósy Simon** és **Ferenczy Károly** főlshabadító szellemiségét, a természetben való gyönyörködés önfeledt örömet, a szabad világításban a végtelenül áradó fényben fölforrósodó és áttízó színek csodáját mindmáig megőrizte vásznaira.

Az orosházi születésű (1897) művész hűséges a honi tájhoz is. Tanult Münchenben, megjárta Párizst, meglakta Rómát, de téma-világát, a szívének kedves tájakat ő is itthon lelta meg. Volt **Nagybánya** szerelmese, **La Bataton** titkarnak a tudója,

A bevezető tanulmányt írta **Bodnár Eva** kiemeli **Boldizsár** kivételes alkotói vénájának sokrétűségét: kepek tucatjával bizonyítja, hogy a művész mestere a rézkarc-vésztelep Romániához kerülése után is működött, és a második világháború előestéjéig százával bocsátotta útjukra a művészjelölteket. **Boldizsár** azért utolsó mohikánja **Nagybányának**, mert **Hollósy Simon** és **Ferenczy Károly** főlshabadító szellemiségét, a természetben való gyönyörködés önfeledt örömet, a szabad világításban a végtelenül áradó fényben fölforrósodó és áttízó színek csodáját mindmáig megőrizte vásznaira.

Az orosházi születésű (1897) művész hűséges a honi tájhoz is. Tanult Münchenben, megjárta Párizst, meglakta Rómát, de téma-világát, a szívének kedves tájakat ő is itthon lelta meg. Volt **Nagybánya** szerelmese, **La Bataton** titkarnak a tudója,

A. F.